tomads warn

1:0-1:1 subox3

- ד (אַלָה שמות בני ישראל הבאים מצריִמה את יַעקב איש וביתו These are the names of the sons of Israel who came to Egypt with Jacob, each coming with his household:
 - ב ראובן שמעון לוי ויהודה: 2 Reuben, Simeon, Levi, and Judah;
 - יששכר זבולן ובנימן: 3 Issachar, Zebulun, and Benjamin;

 - בן ונפתלי גד ואשר: 4 Dan and Naphtali, Gad and Asher.
- 5 ניהי כלינפש יצאי ירדיעקב שבעים נפש ניוסף היה במצרים:
 - The total number of persons that were of Jacob's issue came to seventy, Joseph being already in Egypt.

 - יוֹכֵל הַהְּוֹר הַהְּוֹא: 6 Joseph died, and all his brothers, and all that generation.
 - 7 ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאד מאד וַתִּמַלָּא הָאָרֶץ אֹתָם:
- But the Israelites were fertile and prolific; they multiplied and increased very greatly, so that the land was filled with them.
 - :יוֹסָף: מֵלֶרָ־חָדָשׁ עָל־מִצְרַיִם אֲשֵׁר לֹּא־יָדַע אֱת־יוֹסַף:
- A new king arose over Egypt who did not know Joseph.
 - 9 וַיִּאמֵר אֱל־עמוֹ הְנָּה עם בַנֵי יִשׁרָאֱל רָב וַעְצוּם מִמְנוּ:
- And he said to his people, "Look, the Israelite people are much too numerous for us.
- 10 Let us deal shrewdly with them, so that they may על־שוֹנאַינוּ וִנִלְחַם־בַּנוּ וִעְלָה מִן־הַאָרֵץ:
 - not increase; otherwise in the event of war they may join our enemies in fighting against us and rise from the ground." (rise from the ground Meaning perhaps from their wretched condition, cf. Hos. 2.2; or "gain ascendancy over the country." Others "get them up out of the land.")
 - ענת בסבלתם ויבן ערי 11 So they set taskmasters over them to oppress them מסכנות לפרעה את־פתם ואת־רעמסס:
 - with forced labor; and they built garrison cities (garrison cities Others "store cities.") for Pharaoh: Pithom and Raamses.
 - 12 But the more they were oppressed, the more they ישראל:
 - increased and spread out, so that the [Egyptians] came to dread the Israelites.

 - בּפְרָרָ: ישׂרָאַל בִּפְרָךָ: 13 The Egyptians ruthlessly imposed upon the Israelites
 - בַשַּׁדָה אָת כָּל־עַבְדָתַם אֲשֵר־עַבְדָוּ בַהֵם בַּפַּרֵךָ:
 - 14 the various labors that they made them perform. Ruthlessly (the various labors that they made them perform. Ruthlessly Brought up from the end of the verse for clarity.) they made life bitter for them with harsh labor at mortar and bricks and with all sorts of tasks in the field.

- מַכִּים וְחָטָאת עַמֶּךָ:
- אבריך אמרים לנו עשו והנה עבדיך 16 No straw is issued to your servants, yet they demand of us: Make bricks! Thus your servants are being beaten, when the fault is with your own people."

why you say, 'Let us go and sacrifice to הוה'.

- ינֻאמָר נְרָפִים אָתְּם לֶּרְכָּן אָתָם אָמְרִים נַלְכָּה נַזְבְּחָה (יַצְאָם אָמְרִים נַלְכָּה נַזְבְּחָה זוֹץ 17 He replied, "You are shirkers, shirkers! That is
 - ועתה לכו נתבן לא־ינתן לכם ותכן לבנים תתנו: 18 Be off now to your work! No straw shall be issued to you, but you must produce your quota of bricks!"
- 19 Now the overseers of the Israelites found וְּרָאֵוֹ אוֹתָם בְּרֶע לֵאמֹר לֹא־תְגְרְעוֹ מִלְּבְנֵיכְם דבר־יוֹם ביוֹמוֹ:
 - themselves in trouble because of the order, "You must not reduce your daily quantity of bricks."
- 20 As they left Pharaoh's presence, they came upon ניפגעוֹ אַת־משה ואַת־אהַרוֹ נצבים לקרַאתם בצאתם מאַת פּרַעה:
 - Moses and Aaron standing in their path,
- 21 ניאמרו אַלהֶם יַרָא יָהוָה עַלִיכָם ויַשַפָּט אַשַר הבאַשתם אַת־רַיחַנוּ בְּעִינֵי פַרְעֹהֹ וּבְעֵינֵי עֲבָלִיו לְתֶת־חֶרֶב בִּיַדָם לִהַרְגֵנוּ:
 - and they said to them, "May הוהי look upon you and punish you for making us loathsome to Pharaoh and his courtiers—putting a sword in their hands to slav us."
- and said, "O my lord, נְשָׁב מֹשֶׁה אֲלֹייָהוֹה וְיֹאמֶר אֲדֹנְי לְמָה הַּרָעֹתְהֹ לְעָם הֵּוֹּה לְמָם הְוֹּה לְמָה הַרָּעֹתְהֹ לִעְם הְוֹּה לָמָם הְוֹּה לָמָה הַרָּעֹתָה לַעָם הְוֹּה לָמָם הְוֹּה לָמָה הַ
 - why did You bring harm upon this people? Why did You send me?
 - לא־הַצַלת אַת־עמַך:
 - באתי אֶל־פַרְעָה לְדָבֶר בִשְּׁמֵךְ הַרֶע לְעָם הוָה וְהִצְל 23 Ever since I came to Pharaoh to speak in Your name, he has dealt worse with this people; and still You have not delivered Your people."

6

- זו אַנאָם לְפַרְעָה כִּי בַיָּד חַזְקָה said to Moses, "You shall soon see what יִשַלְּחֵם וּבִיָד חַזָּלְה יִנְרְשֵׂם מֵאַרְצֵוֹ:
 - I will do to Pharaoh; he shall let them go because of a greater might; indeed, because of a greater might he shall drive them from his land."

one of whom was named Shiphrah and the other Puah,

brick or stone supports used by Egyptian women during childbirth.) if it is a boy, kill him; if it is a girl, let her live." at the birthstool: (birthstool More precisely, the אסיו (אַמרוַקְבָרָלוֹת וּרָאִינוֹן עַלְּידִילִאָרַ אַע אסיו פֿאַלוין אַר Hebrew women, look ונאָאבונִים אִם־בָּן הוּאַ

of Egypt had told them; they let the boys live. The midwives, fearing God, did not do as the king. The midwives, fearing God, did not do as the king الإثار بوت بُوِّن بِهَرْنَال مِهْلِ

they have given birth." vigorous. Before the midwife can come to them, women are not like the Egyptian women: they are The midwives said to Pharaoh, "Because the Hebrew" בו האמרך קתל קרל אֶל־פַרִעָּה לָא בַּנְשֶׂים הַמִּצְרָלָה הָעָלְרָה בַּי

people multiplied and increased greatly. and the midwives; and the midwives; and the midwives; and the

midwives, because they feared God. Meaning of Heb. batim uncertain.) for the solal established households (households (households (households (households (households) کا ينظن جائب چنېت جنوبت:

Nile, but let every girl live." "Every boy that is born you shall throw into the

וְשָׁם הַשַּגִית פּוּעָה: בון אָאמֶרָ מֶלוֹיִלְיִנִי בַּוֹלְאַלָּבָּי בַּוֹלָאַלָּבָּי בַּוֹאַלְיִבָּי בַּעָלְיִבָּי בַּעְלִיבָּי בַּעָל

נְהַמִּנוֹן אַעָן וֹאִם-בָּע נוֹגא וָנוֹגִים:

עצְרָיִם וֹעִּוֹבְיָּים:

לגבעגע עלע למָנֹם עלנא אַלְעַוֹּן עַלגַלְּבַע וֹגַלְבַנִּי

וֹכֹלַ-עַלַּע עַּעַהַּנְּוּ: , saying, saying, trén pharaoh charged all his people, saying, צב ניְצֶרְ פַרְלָה לְכֶל־עָכֶוֹ לֵאכֵרְ כָל־הַבֶּן הַיִּלִּוֹד הַיְאֹרָהֹ הַשְּׂלִילָהוּ

7

and took [into his household as his wife] a woman Dictionary under 'ish.) of the house of Levi went See the "See Man." See Member (member NJPS "man." See the בינֶלֶךְ אִישׁ מִבְּיִת לֵנִי וִיּקְה אֶת־בַּת־לֵנִי

saw how beautiful he was, she hid him for three אוול כי־עַוֹר אוון עווע אוון אוון אוון פייעוֹר און The woman conceived and bore a son; and when she

among the reeds by the bank of the Nile. and pitch. She put the child into it and placed it

រៀក កម្រុក ក្រុកក្រុង ក្រុកក្រុង ក្នុកក្រុង ក្រុកក្រុង ក្រុកក្រុង ក្រុកក្រុង ក្រុកក្រុង ក្រុកក្រុង មាន sister stationed herself at a distance, to learn what would befall him.

slave girl to fetch it. spied the basket among the reeds and sent her Nile, while her maidens walked along the Nile. She

וּבֹוֹפֹּע וֹעַּׁמִּם בֹּנִי אַע-נַיֹּלְב וֹעַּמִּם בּּסִיּף עַל־שִׁפָּת הַיִּאָר:

אַנר-הַנְּבֶּלְיִ בְּתְּוֹלְ הַסְּוּף וַתְּשְׁלֶח אָנר-אֲמָתָדָר וַתְּקָּדֶוֹהָ:

tasks? Get to your labors!" Aaron, why do you distract the people from their 4 But the king of Egypt said to them, "Moses and

(from their labors See 1.5-11.) you would have them cease from their labors!" than the native population (cf. Gen. 23.7).) and more numerous than the people of the land," i.e., already so numerous Samaritan "Even now they are already so numerous, (The people of the land are

overseers of the people, saying, באָם בוֹאָם בוּלָם בוּאָם בוּאָם

gather straw for themselves. for making bricks as heretofore; let them go and

'Let us go and sacrifice to our God!' it, for they are shirkers; that is why they cry,

deceitful promises." let them keep at it and not pay attention to Trad. "the men." See the Dictionary under '1sh.) (those involved Lit. "the [salient] participants." ះปៀក...វារីក រៀស រក្សារៈ រក្សារ រក្សារ ជាក្នុង រក្សារ រក្សារ រក្សារ មាន ប្រជាព្រះ អាច រក្សារ រក្សារ

Pharaoh: I will not give you any straw. went out and said to the people, "Thus says

whatever in your work." אָלָם לְכִּרְּ קַּחְרָּ לָבֶםׁ עָבֶּן נִתְצְאִי כִּי אָיִין נְנָרֶעַ מַעֲבַדַּחָרָכִם דו אָלָם לָבוּ קַרָּרָ לָבֶם עָבֶן מַאֲמֶר תִּמְצָאי בִּי אָין נְנָרֶעַ מַעֲבַדַּחָרָכִם אָרִבּיבּ אוֹס decrease

Egypt to gather stubble for straw. אָבוּ IZ Then the people scattered throughout the land of

when you had straw." must complete the same work assignment each day as אָלוי הַלוּלוֹם הַיּלוֹם בִּילוֹלוֹ בַּילְאָר מַאָּצָים בּאָלוֹת בּאָלוֹם בַּאָלוֹן בּאָלוֹם בַּאָלוֹם בַּאָלו

yesterday or today, as you did before?" complete the prescribed amount of bricks, either beaten. "Why," they were asked, "did you not Pharaoh's taskmasters had set over them, were mod the Israelites, whom או ויָלוּ שִׂמְרִי בְּנֵי יִשְׂרִאַלִּ אֲשֶׂרִ־שָׁמוּ עֲלֵהֶם נֹנְשֶׁי פַּרְּעָה לַאמַר

Pharaoh and cried: "Why do you deal thus with your

ממ*גו*תוֹגו לְכוּ לְמִלְעִוּגפֿם: נגאמר אַלְבַּיַםְ מַלְבְב' מֹּגִינְגִם לְמַב מִתַּוֹב וֹאַבַּיגְן שַּפָּבָגִּמוּ אַנִי-בַּגַמַם

וֹלַמִּמְׁהָוּ לַנִים עַּבַּוֹ: χ. "You shall no longer provide the people with straw

יולילא נולמי ליגילים עם לאבלים אָלאלים לאלילים אָלאלים הַלָּמָשׁר הַלָּלְים אַלאלים הַלָּמָשׁר הַלָּלְים אַלאלים הַלָּמָשָׁר הַלָּלְים אַלאלים הַלָּמָשָׁר הַלָּלְים אַלאלים הַלָּמָשָׁר הַלָּמָשָׁר הַלְּלָבְּים אָלאלים הַלָּמָשָׁר הַלָּלְים אַלאלים הַלָמָשָׁר הַלְּלָבְּים אָלְאָרָה בַּלְמָהָם הַאָּלְבָּיִם אָלְבָּיָם אָלְבָּלְים הַאָלְבָּלִים הַאָלְבָּלִים הַלָּמָשָׁר הַלְבָּלִים הַאָלְבָּלִים הַלָּמָשָׁר הַלְבָּלִים הַלְּאַלָּמִים הַלְבָּלִים הַלְּאָלָם הַלְּאָלָם הַלְּאָלָם הַלְבָּלְבִּים הַלְּאָלָם הַלְבָּלִים הַלְּאָלָם הַלְּאָלָם הַלְּאָלָם הַלְּאָלָם הַלְּאָלָם הָלְבָּלְבִּים הָלְאָלָם הַלְּאָלָם הָלְאָלָם הַלְּאָלָם הָלְאָלָם הַלְּאָלָם הָלְאָלָם הַלְּאָלָם הָלְאָלָם הַלְּאָלָם הָלְאָלָם הַלְּאָלָם הָלָאלָם הַלְּאָלָם הַלְאָלָם הַלְאָלָם הַלְּאָלָם הָלָאלָם הַלְאָלָם הַבְּלָם הַלְאָלָם הַלְאָלָם הַלְאָלָם הַלְאָלָם הַהְאָלָם הָלָאלָם הַלְאָלָם הַלְאָלָם הַלְאָלָם הַלְאָלָם הַלְאָלָם הַלְאָלָם הַבְּלָם הַלְאָלָם הַלְאָלָם הַלְאָלָם הַלְאָלָם הַלְאָלָם הַלְאָל הָהְבָּלְם הַלְאָל הָהְבָּלְים הַלְאָל הָבְּלָם הַלְאָם הַלְאָם הְישָׁהְים הְאָלָם הַבְּבְּלָּם הָּבְּילָם הְישִׁלְּים הְישָׁהְישָׁה הְשָּלְּאָם הְישָׁבְּים הְישָׁלְם הְבּיבְּלְבָּים הְישִׁלְים הְישָּבְּים הְישִּלְּבְּים הַישְׁבְּים הְישָּבְּים הְישָּבְּים הַישְׁבְּים הְישָּבְּים הְישִׁלְים הַיְיבְּים הְישִּילְם הְישִיבְּים הְישִּילְים הַיבְּים הַישְׁבְּים הְישִּבְּים הְישִּבְּים הַיְיבְילְים הַילְבָּים הַישְׁבְּים הַישְּבְּים הַישְּבְּים הַישׁבּיבְים הַבְּים הַישְּבְּים הְישִּבְּים הְישִּבְּים הְישִּבְּים הְישִּבְּים הְישִּבְּים הְישִׁבְּים הְישִּבְּים הְישִּבְּים הְיבּים הּבְּים הְישִׁבְּים הְישִּבְּים הְישְּבְּים הְישִׁבְּיבְּ ַ עַלְיבְעָ מִמֶּהּ כִּי-נִירְפָּיִם הַם עַלְ-כָּן הָם צִּעָרִים לָאִמֶר נַלְכָּה נִזְבָּוֹהָה

אַגוֹנגּג נְעוֹן גַכִּם עַּבוֹ:

עדייע לא כליתם חקקם ללבו בתבונים:

onerseers of the Israelites came to Then the overseers of the Israelites came to

- 6 וַתְּפַתָּח וַתַרְאָהוּ אֵת־הַלֵּלֶד וָהְנָה־נַער בַּכָה וַתַּחְמֵל עַלִיו וַתֹּאמֵר מַיַלִדֶי הָעבְרִים זֶה:
 - When she opened it, she saw that it was a child, a boy crying. She took pity on it and said, "This must be a Hebrew child."
- מֵילֶקת מְן Then his sister said to Pharaoh's daughter. "Shall העברית ותינק לך את־הילד:
 - I go and get you a Hebrew nurse to suckle the child for you?"
- וֹהָאמַר־לָה בַּת־פַּרְעָה לְכִי וַלְּלַךְ הָעָלִפָה וַתְּקְרָא אַת־אָם הַּיְלֶד: And Pharaoh's daughter answered, "Yes." So the girl went and called the child's mother.
- ותאמר לה בתיפרעה היליכי את־הילד הזה והינקהו לי ואני אתן אֶת־שַׂכְרֶךְ וַתִּקְח הָאִשַׂה הַיֶּלֶד וַתְּנִיקְהוּ:
- And Pharaoh's daughter said to her, "Take this child and nurse it for me, and I will pay your wages." So the woman took the child and nursed it.
- משה ותאמר כי מן־המים משיתהו:
- 10 When the child grew up, she brought him to וַיְגַדֶּל הַלְּלֶד וַתְבָאָהוֹּ לְבַת־פַּרְעֹה וַיְהִי־לָה לְבַן וַתְקָרָא שַמוּ Pharaoh's daughter, who made him her son. She named him Moses, (Moses Heb. Mosheh from Egyptian for "born of"; here associated with mashah "draw out,") explaining, "I drew him out of the water,"
- 11 Some time after that, when Moses had grown up, he נְהֵי וְ בַּנְמִים הָהֶם וְיַנֵּדְא אֲל־אָחְיו וְיָרָא בְּסְבְּלֹתְם וירא איש מצלי מכה איש־עברי מאחיו:
 - went out to his kinsfolk and witnessed their labors. He saw an Egyptian beating a Hebrew, one of his kinsmen.
 - בחול:
 - וויָפֶן כֹה וַיִּרָא כִי אֶין אִישׁ וַיַּךְ אֶת־הַמְצַלִּי וַיִּטְמְנָהוּ 12 He turned this way and that and, seeing no one about, he struck down the Egyptian and hid him in
 - לַרָשַׂע לַמָה תַכֵּה רֵעֲדָ:
 - 13 When he went out the next day, he found two ניצא ביום השלי והנה שני־אַנשים עברים נצים ויאמר Hebrews fighting; so he said to the offender, "Why do you strike your fellow?"
- אמר איש שר ושפט עלינו הלהרגני אתה אמר 14 He retorted, "Who made you chief and ruler over בַּאֲשֵׂר הַרָגַתְ אֲת־הַמַצַרָי וַיִּירָא מֹשֵׁהֹ וַיֹּאמַר אָכַן נוֹדָע הַהַבַּר:
 - us? Do you mean to kill me as you killed the Egyptian?" Moses was frightened, and thought: Then the matter is known!
- 15 When Pharaoh learned of the matter, he sought to מפני פרעה וישב בארץ־מדין וישב על־הבאר:
 - kill Moses; but Moses fled from Pharaoh, He arrived (arrived Lit. "sat" or "settled.") in the land of Midian, and sat down beside a well.
- 16 Now the priest of Midian had seven daughters. They לַהַשַּקות צאן אַבִיהַן:
 - came to draw water, and filled the troughs to water their father's flock:

 - יניבאו וישלן וישק את־צאנם: 17 but shepherds came and drove them off. Moses rose to their defense, and he watered their flock.

 - :וְתַבּאנָה אֶל־רְעִוּאֵל אֲבִיהָן נִיּאמֶר מַהַּוּעָ מַהַּרְתָן בָּא הִיְוֹם: 18 When they returned to their father Reuel, he said. "How is it that you have come back so soon today?"
- 19 ותאמרן איש מצרי הצילנו מיד הרעים וגם־דלה דלה לנו וישק אַת־הַצאן:
- They answered, "An Egyptian rescued us from the shepherds; he even drew water for us and watered the flock."

- :הוהי אל־פרעה כה אמר יהוֹה בני בכרי ישראל: Then you shall say to Pharaoh, 'Thus says :הוהי Israel is My first-born son.
- הֹלֵג אַת־בַּנָךָ בַּכֹּרֵךָ:
- 23 I have said to you, "Let My son go, that he may worship Me," yet you refuse to let him go. Now I will slay your first-born son."

 - encountered הוהי, יהוֹה וְיִבְקשׁ הַמִּיתוֹ: 24 At a night encampment on the way him and sought to kill him.
- 25 וַתַּלָּח צַפּרָה צֹר וַתְּכַרת אֲת־עַרַלָּת בַּנֹה וַתְנַע לְרָגַלִיו וַתְּאמֵר כִּי חַתורדִמים אַתה לִי:
- (Meaning of verse uncertain.) So Zipporah took a flint and cut off her son's foreskin, and touched his legs with it, saying, "You are truly a bridegroom of blood to me!"

 - 26 And when [God] let him alone, she added, "A bridegroom of blood because of the circumcision."
 - 27 וַיָּאמֶר יְהוָהֹ אֱל־אַהֲרֹן לָךְ לִקְרָאת מֹשֶׁה הַמִּדְבְּרָה וַיֵּלֶךְ ויפגשהו בהר האלהים וישק־לו:
- said to Aaron, "Go to meet Moses in the wilderness." He went and met him at the mountain of God, and he kissed him.
- 28 וַיַּגַּד מֹשֵׁה לִאָהֵרֹן אֲת כַּל־דִּבַרָי יִהוָה אֲשֵׁר שַׁלְחַוֹ וְאַת כַּל־הָאֹתִת
- Moses told Aaron about all the things that הוהי had committed to him and all the signs about which he had been instructed.
- הוֹתְ אָשֶׁר־הִּבְּר יְהוֹהְ אֲלִּ־מֹשֶׁה וַיְּעָשׁ הָאוֹתְה Aaron repeated all the words that הוהי had spoken
- 29 Then Moses and Aaron went and assembled all the elders of the Israelites.
- - to Moses, and he performed the signs in the sight of those assembled,
 - 31 וַיַּאֲמֵן הָעָם וַיִּשִׂמְעוֹ כִּי־פָּקֹד יְהוֹה אֶת־בַּנֶי יִשֹׁרָאֵל וְכִי רָאָה אֶת־עֶנְיָּם וַיִּקְדְוּ וַיִּשְׂתַחֲוְוּ:
- and the assembly was convinced. When they heard that הוהי had taken note of the Israelites and that [God] had seen their plight, they bowed low in homage.

- 1 ואחר באו משה ואהרן ויאמרו אליפרעה כהיאמר יהוה אלהי ישראל שלח את־עמי ויַחנוּ לִי בַּמַדְבַּר:
- Afterward Moses and Aaron went and said to Pharaoh, "Thus savs הוהי, the God of Israel: Let My people go that they may celebrate a festival for Me in the wilderness."
- וַיָּאמֵר פַּרִעָה מַי יִהוָה אֲשֵר אֲשַמַע בַּקְלוֹ לְשַלָּח אֲת־יִשֹׁרָאַל לְא יַלַעתי אַת־יִהוֹה וגָם אַת־יִשׂרָאַל לְא אַשׁלַחַ:
- But Pharaoh said. "Who is הוהי that I should heed him and let Israel go? I do not know הוהי, nor will I let Israel go."
- 3 וַיָּאמַרוּ אֱלֹהֵי הַעָבְרִים נִקְרָא עָלַינוּ נַלְכָה נָא הֶּרֶךְ שַלֹּשֵׁת יָמִים במדבר ונזבחה ליהוה אלהינו פון יפגענו בדבר או בחרב:
- They answered, "The God of the Hebrews has become manifest to us. Let us go, we pray, a distance of three days into the wilderness to sacrifice to our God הוהי, lest [God] strike us with pestilence or sword."

- did you leave the man? Ask him in to break bread." אלי בְנִיקִי זְּאָרָ אָרָ זְאָרָ זְיִי אָנִיבְוֹן אָירִיאַיִישׁ קּוְרָאָן לִי וְאָבָל (אַבְי בְּנִיקִי זְאָרֶי
- Moses his daughter Zipporah as wife. אר צו נְיִלְאָל מֹשֶׂה לִשְׂרָה יוֹא שָׁה יְאָם אוֹי שׁרִיזְ שִׁרְיִי אַה Moses consented to stay with the man, and he gave
- he said, "I have been a stranger in a foreign Associated with ger sham, "a stranger there.") for Cershom, (Gershom, Gershom, Gershom) אות אַמרשַׂבֶּוֹ בֶּיִלְיִילִי בְּאָבֶר בָּיִלְיִילִי בַּאָבָר בָּילִילִי בַּאָבָר בָּילִילִי בַאָּבָר בַּאָבָר בָּאָבָר בָּאָבָר בַּאָבָר בַּאָבַר בַּאָר בַּאַבְּר בַּאָבַר בַּאָבַר בַּאָב בַּאָב בַּאָב בַּאָב בַּאָב בַּאָב בַּאָב בַּאָב בַּאַב בַּאָב בַּאַב בַּאַב בַּאַב בַּאַב בַּאַב בַּאַב בַּאַב בַּאַב בַאַב בַּאַב בַּאָב בַּאַב בַּאָב בַּאַב בַּאַב בַּאַב בַּאָב בַּאַב בַּאָב בַּאַב בַּאָב בַּאַב בַּאַב בַּאַב בַּאַב בַּאָב בַּאָב בַאַב בַּאַב בַּאַב בַּאַב בַּאַב בַּאַב בַּאַב בַּאַב בַּאָב בַּאַב בַּאַב בַּאַב בַּאַב בַּאַב בַּאַב בַּאַב בַּאַב בַאַב בַּאַב בַּאַב בַּאַב בַּאַב בַּאַב בַּאַב בַּאַב בַאַב בַּאַב בַּאַב בּאַב בַאַב בַּאַב בַּאַב בַּאַב בַּאַב בַּאַב בּאַב בַאַב בּאַב ב
- cried out; and their cry for help from the bondage The Israelites were groaning under the bondage and ार्या हिस्से वर्षित प्रेट्रीय प्रेट्रीय वर्षित वर्षित वर्षित हिस्से हिस्से प्राप्त त्या प्राप्त वर्षित वर्
- covenant with Abraham and Isaac and Jacob.
 - דٰנֹג-גַּשְּׂנִאַבְ עוֹבְינַאַדְנַיִּנִי נְגִּוֹאַלֵנוּ וְעַּגַּלְ שִּׁנְאַנִים אַלְבִינָאַבְעַנִּם
- רישקע אֱלדִים אֶת־נַאָקוָם נַיּנְלָר אֱלדִילִי אֶת־נַאָרַיִּאָם. באַ God heard their moaning, and God remembered the
- SS God looked upon the Israelites, and God took ניָרְאַ אֱלֹהָיִם אֶתִּדְבָּנֶי יִשְׂרָאֶל וַיֶּרֶעְ אַּע־יִצְקְׁדָּן וְאָת־יַּעְקְׁבַ:

notice of them.

- the wilderness, and came to Horeb, the mountain of Jethro, the priest of Midian, drove the flock into אַזוְר אַמריבוּאַא אַזוּר T אולענה דוְיָד רְעָה אָמריבוּצַאן אַמרביבוּר אַמריבוּצאן אַתר לעה אָמריבוּצאן אַתר
- all aflame, yet the bush was not consumed. fire out of a bush. He gazed, and there was a bush
- God called to him out of the bush: "Moses! Moses!" marvelous sight; why doesn't the bush burn up?"
- stand is holy ground!" sandals from your feet, for the place on which you He answered, "Here I am."
- was afraid to look at God. [house]—the God of Abraham, the God of Isaac, and the God of Jacob." And Moses hid his face, for he
- their sufferings. because of their taskmasters; yes, I am mindful of of My people in Egypt and have heeded their outery ם האָלָנִים יָאַרָנִי אָנִיזְ אָנִיזְ אָנִיזְ אָנִיזְ אָנִין אַנִּין אַרְנַין אַרָנְיַלְאָרָנִין אַרְנַלְאָרָניין אַרְנַין אַרְנַלְאָרָנִין אַרְנַלְאָרָנִין אַרְנַלְאָרָנִין אַרְנַלְאָרָנִין אַרְנַלְאָרָנִין אַרְנַלְאָרָנִין אַרְנַלְאָרָנִין אַרְנָּין אַרְנַין אַרָּנָּין אַרָּנָין אַרָּנָין אָרָנִין אָרָנִין אַרָּייליין אַרָּנָין אַרָּנָין אָרָנין אָרָנין אַרָּנָין אָרָנין אָרָנִין אָרָנין אַרָּנָין אַרָּנָין אָרָנין אָרָנין אַרָּנָין אָרָנין אָרָין אָרָנין אָרָין אָרָנין אָרָנין אָרָנין אָרָנין אָרָנין אָרָנין אָרָנין אָרָניין אָיינין אָיינין אָיין אָרָנין אָרָנין אָיינין אָיין אָרָין אָיין אָיין אָיין אָיין אָרָנין אָרָנין אָרָנין אָרָנין אָרָנין אָיין אָיין אָיין אָיין

- עַמִּבְבָּר וֹגַבָּא אַבְבַנַר עַאָּבְעַנִּם עַנִבַּנִי:
- עַסְנְּעְ בַּגַּגַר בַּאָתוּ וְעַסְנָּע אַגַּנָנוּ אַבַּלְ: gnissid s ni min ot bərsəqqs הוהי io rəgnəssəm A ב נצלא מלאָן יְהוָה אַלְיִי בְּלְבַּח־אָשׁ מִתְּוֹךְ הַסְנֶה וַצִּרָא וְהִנָּה
- לא־יִבְעָר הַסְנֶה:
- משֶּׁה משֶּׁה וַיָּאמֶר הְנָּנִיּ: אָססן נון אָסילין זיי אַלליז אַלאַז באָרָאָ מיליז אָלאָד נוּהאָ אַאָליז קאָלָד קאָלָד קאָלָד קאָלָד קאָלָד קאָל
- מומר עליו אַרְמַת-קֹבָשׁ הוּא: hipk אַשָּׁר אָלַר הָלָעֶם שַּׂלִינֶעָר אָלֶר הָלֶלֶר בָּי הַהַּקְּלִים שָׁל בָּי הַהַקּלִים שָׁל בָּי הַהַקּלים אַשָּׁר אָשָׁר אָלַר הַיְלָם שַּׁל בְּעָבָר הַלְּים בַּי הַהַקּלִים בָּי הַהַקּלִים אָשֶּׁר אָבָר הַיְלָם שָׁל בְּיִלְהַבְּי הַעָּקָים אָשֶׁר אָבָר אָלְיה אָלָר הָאָר אָליה אָל הַיְלְיהָ הַאָּלָים שָׁל בְּיי הַהַּלָּים בָּי הַיִּבְּי הַיְּלְיהָ הַיִּים בּיוּ הַיִּלְיה אָשֶׁר אָל הַיר הַיִּלְים שָׁל הַיל הַיְלְיבָר הַיִּי הַיְּלְים בְּיִלְיבִים בְּיִי הַיְּלְים בְּיִבְּילִים בְּיִלְיבִים בְּיִבְּילִים בְּיִבְּילִים בְּיִבְּילִים בְּיִבְּילִים בְּיִבְּילִים בְּיבִּים בְּיִבְּילִים בְּיבִים בְּיִבְּילִים בְּיבִים בְּיבִּים בְּיבִים בְּיבִים בְּיבִים בְּיבִים בְּיבִּים בְּיבִים בְּיבִים בְּיבִים בְּיבִּים בְּיבִים בְּיבִּים בְּיבִּים בְּיבִים בְּיבִים בְּיבִּים בְּיבִּים בְּיבִּים בְּיבִים בְּיבִים בְּיבִּים בְּיבִים בְּיבִּים בְּיבִים בְּיבִים בְּיבִּים בְּיבִים בְּיבִּים בְּיבִּים בְּיבִּים בְּיבִּים בְּיבִּים בְּיבִים בְּיבִּים בְּיבִּים בְּיבִּים בְּיבִּים בְּיבִּים בְּיבִּים בְּיבִּים בְּיבְּים בְּיבִּים בְּיבִּים בְּיבִּים בְּיבִּים בְּיבְּים בְּיבִּים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיבִּים בְּיבִּים בְּיבְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבִּים בְּיבְּים בְּיבִּים בְּיבְּים בְּיבְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְיבְים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבְּים בְּיבְיבְים בְּיבְים בְּיבְּים בְּיבְיבְיבְיבְיבְּים בְּיבְּים בְּיבְי
- וּמְעַלּיר מִשְּׁיִי פַּלְּיִו כֵּי יְּנְא מִדִּבִּיִם אָלְ-דָּאֶלְדִיִם:
- מַּׁמְּלֵּנִיְּ ְעִפְּׁלֵּיְ ְנִיְׁמַּוְ בִּי ְיִבְּלֵנִי אָעַרַעַבְאָבָיִו:

- blood on the dry ground." water that you take from the Nile-will turn to the Nile and pour it on the dry ground, and it—the and still do not heed you, take some water from 9 And if they are not convinced by both these signs
- now that You have spoken to Your servant; I am never been a man of words, either in times past or
- Si ckacı קרוֹה אַלִיו מִי שִׁם פַּהֹ לְאָרָם אָל מִי יִשְׁם שַּׁה אַלְיו מִי שִׁם פַּהֹ לְאָרָם אָל מִי יִשְׁם אַל חַלְשׁ אָל I נילאקר יְהֹלָה אַלִיי מִי שַׁם פַּהֹ לָאָרָם אָל מִי יִשְׁם אַלם אָל חַלְשׁ אָל I מְלְחַ אָל מְיִר חֲלָא אָלבִי יְהֹלָה:

slow of speech and slow of tongue."

- will instruct you what to say."
- "send through whomever You will send.") Your agent." (make someone else Your agent Lit. ונאגן בי אַרֹנִי שְלַח־נָא בִיִּר־תִשְׂלָח: But he said, "Please, O my lord, make someone else
- and he will be happy to see you. readily. Even now he is setting out to meet you, your brother Aaron the Levite. He, I know, speaks There is "There is
- speak, and tell both of you what to domouth—I will be with you and with him as you
- the role of God (playing the role of God Cf. 7.1.)
- perform the signs."
- are still alive.") And Jethro said to Moses, "Go faring." (how they are faring Lit. "whether they pack to my kinsfolk in Egypt and see how they are (Jether I.e., Jethro.) and said to him, "Let me go אסן פֿרן נַאָלב על אַלב'גע אַ אַלב'גע אַלב אָלב'גע נַאָלב וַלְּגָל עמַוּע נַאַמוּ וּאָלַב וּנָאַ נַאַלג עַנְּאַלַ אַ אַלביגע אַ אַלב'גע נָאַ אַלב'גע נָאַ אַלב'גע נָאַ אַלב'גע נָאַ אַלב'גע אַ אַלב'גע נָאַ אַלב'גע נַאָּ אַלב'גע נָאַ אַלב'גע נַאָּ אָלב'גע נַאָּ אַלב'גע נַאָּ אַלב'גע נַאָּ אַלב'גע נַאָּ אַלב'גע נַאָּ אָלב'גע נַאָלב'גע נַאָּ אָלב'גע נַאָּ אַלב'גע נַאָּ אַלב'גע נַאָּ אַלב'גע נַאַ אַלב'גע נַאָּ אַלב'גע נַאָּ
- ם אָלרַלשָׁה בְּמִדְלָן עָשָׁב מִעְרָיִם בּירַמָּהוֹ הָאַרֶאָמָלִים (Or all those who sought to kill you are dead." בְּמִדְלָן אָלַב מִעְרָיִם בִּירַמָּהוֹ הָלִרּיָן אָלִייִם אָלִינִים אָרִינַפְשָׁרִי.
- Moses took the rod of God with him. an ass, and went back to the land of Egypt; and
- not let the people go. however, will stiffen his heart so that he will marvels that I have put within your power. I, see that you perform before Pharaoh all the י Ayra אל-כעשָׁן בַּלְכַּעוּלָ בְשָׁהַ בּאַרְבַּעַהָּ הַעַרָּבְּעַלְּהָבְּ Ayren אפר האם אויה פווה אויה פווה אמי

- עורהיאר והיי לקם ביבעות: نزكِيانِ مَحْدَمُ، يَذَّهُد بَشَوَحَنَ يَدَحُشُك بَيْنَ يَجَزَمُ هُشُد بَكِنَا ַ יְנִיבְּנִע אִסַבְּלָא גַּאַמְגַרִוּ יַּסְ לְמִוֹּנְג ניַאִעָנִע ניַאָּבְנָע וֹלְא גַּמִּלַגַּוּן לְלַלְבָּ
- ונים ממִּלְתְּם נִּם מֹאֵוּ נַכּבוֹב' אַלְ-אַלבוּב' כֹּג כֹלבַב פָּבוּ וַכֹלב לָמִּוּן Pit But Moses said to יהוהי היא ווהי יהוהי היא שו היאלים אלי היאלור משה אלייהונה בי אַרנִי לאֹ אִישׁ הְבָרִים אָנֹכִי גָם מַהְמִלֹדִ
- פּלּע אָנ מָנֶר הַלְאַ אָנָלְגְּ יְּתְנָּע:
- אמא און אסע and I will be with you as you speak and אריביר: זְלְרָ וְאָלֵבִי אֶרַיֶּה עָם־פִּיךָ וְהוֹבֵיהִיךְ אֲשֶׂר תְּדַבֶּר:
- כֹּג-בַכַּב גַבַּכַּב עַנִּא וֹלָם עַנַּעַ-עַנַּאָ גָּגָא לַלְרָאַעָּב וֹנִאָּב וֹמָעָם
- וֹאִם-פֹּיהוּ וְהוֹבִיתִּי אֶתְכֶם אֶת אֲשֶׂר תַּעֲשִׁוּן: in yarılı speak to him and put the words in his בי וְדְבָרְיָן אֲלֵיוּ וְשִׁבְּּוֹלְ אֶתִיהַדְּבָרִיִם בְּפִיּוֹ וָאָנֹלִי אֶרָן
- ון אָמִי הַאָּמֶר הַאָּמֶר הַאָּמֶר הַאָמֶר אוֹth you this rod, with which you shall וואָר הַלָּה הַלָּה בְּיָרֶך אֲמֶר הַאָמֶר הַיָּאָר אָמִיר הַאָּמֶר הַיָּאָר אַמָר הַאָּמֶר הַיָּאָר אַמִּר הַאָּמָר הַאָּמָר הַאָּמָר הַאָּמָר הַאָּמָר אַמר shall are the same than the same that the same than the same that the same than the same than
- אָלְ-אַעוֹ, אַתְּּוֹבִיכְּעֹאֶלְיָם וֹאָנִאַב עַמַנִּבֶּם עַיַּיִם נַלָּאַמֶּר יִעִּינָי לְעַתְּּוֹב לָנִ
- מגלגים ניקח משָה אָת־מַטָּה הָאָלְהִים בִּיָּדְרִיּ ה אריאה היותות בקלוי וניקבבע קל־הקלוי את איזיאיתונו ואתיבלניו וניקבבע קל־הקלוי וניקבבע מל האריאה הוא היותות ולא
- יְשַלְח אָת־הַעְם: אַמְּגַהַמְּעִיּגִי בֹּגַבְנַ וֹלְאַ מַּמְיַעִּם כְפַּנֹּגְ פַּנַלְאַ וֹאָנִגְ אַנוּגַּלַ אַנַרַלְבָּוָ וַלְאַ

- 8 נאַבֶּד לִהַצִּילוֹ ו מיָד מצַרַיִם וּלְהַעֵּלתוֹ מן־הַאָרֵץ הַהוּאֹ אֱל־אַרֵץ טוֹבָה וּרְתַבָּה אֶל־אֶרֶץ זָבָת תַלָב וּדְבָשׁ אֶל־מִקוֹם הַכְּנַעֲנִי וְהָחַתִּי וְהָאֱמֹרִיּ והפרלי והחוי והיבוסי:
- I have come down to rescue them from the Egyptians and to bring them out of that land to a good and spacious land, a land flowing with milk and honey, the region of the Canaanites, the Hittites, the Amorites, the Perizzites, the Hivites, and the
- 9 ועתה הנה צעקת בני־ישראל באה אלי וגם־ראיתי את־הלחץ אשר מצרים לחצים אתם:
 - Now the cry of the Israelites has reached Me: moreover, I have seen how the Egyptians oppress
 - 10 ועתה לְלָה וִאֲשׁלְחֵךָ אֱל־פַרִעָה וְהוֹצֵא אֲת־עַמֵי בַנְי־יִשׂרָאֵל ממצרים:
- Come, therefore, I will send you to Pharaoh, and you shall free My people, the Israelites, from Egypt."
 - את־בני ישׂראל ממצרים:
- But Moses said to God, "Who am I that I should go to Pharaoh and free the Israelites from Egypt?"
- בַּהוצִיאַךָ אַת־הַעָם מִמַצְרַיִם תַעברוּן אַת־הַאַלֹּהִים על הַהַר הַזָּה:
- בי אַמָּרָ מִילְהַתְּיַךָ And [God] said, "I will be with you; that shall be your sign that it was I who sent you. And when you have freed the people from Egypt, you shall worship God at this mountain."
- לְהֶם אֵלהַי אֲבוֹתִיכֶם שׁלְחַנִי אֲלֵיכֶם וִאָמְרוּ־לַיִּ מַה־שִׁמוֹ מָה אֹמֵר
- אַל־בּנִי יִשְרָאַל (אָמַרְתִי 13 Moses said to God, "When I come to the Israelites and say to them, 'The God of your fathers' [house] has sent me to you,' and they ask me, 'What is [God's] name?' what shall I say to them?"
- יי, And God said to Moses, "Ehyeh-Asher-Ehyeh," 14 And God said to Moses, "Ehyeh-Asher-Ehyeh," ישראל אהיה שלחני אליכם:
 - (Ehyeh-Asher-Ehyeh Meaning of Heb. uncertain; variously translated: "I Am That I Am": "I Am Who I Am"; "I Will Be What I Will Be"; etc.) continuing, "Thus shall you say to the Israelites, 'Ehyeh (Ehyeh Others "I Am" or "I Will Be.") sent me to you."
- 15 And God said further to Moses, "Thus shall you וּלֹאמֶל עָוֹד אַל־וֹמְשֶׁה הַה־תֹאמֵר אַל־בְּנָי יִשְׂרָאֵל יְהוֹה אַלֹהַי אַבֹתִיכֶם אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֶי יִצְחָק וַאלֹהֶי יַעֲקֹב שְׁלָחָנִי אֲלִיכֶם זָה־שַּׁמֵי לִעלַם ווָה זָכַרִי לְדֵר הַר:
 - speak to the Israelites: הוהי, (הוהי, This name (y-h-w-h; traditionally read Adonai "the Lord") is here associated with the verb havah "to be.") the God of your fathers' [house]—the God of Abraham, the God of Isaac, and the God of Jacob—has sent me to you: This shall be My name forever, This My appellation for all eternity.
- 16 לֶךְ וִאְסַפִּתְּ אֶת־זִקנֶי יִשִׂרָאֵל וְאָמַרְתְ אֲלֵהֶי יְהֹוֶה אֱלֹהֶי אֲבְתִיכֶם נראה אלי אלהי אברהם יצחק ויעקב לאמר פקד פלדתי אתכם וְאֶת־הֶעֶשִׂוּי לָכֶם בְּמִצְרָיִם:
- "Go and assemble the elders of Israel and say to them: הוהי, the God of your fathers' [house]—the God of Abraham, Isaac, and Jacob—has appeared to me and said, 'I have taken note of you and of what is being done to you in Egypt,
- 17 נאמר אעלה אתכם מעני מצרים אל־ארץ הכנעני והחתי והאמרי והפרלי והחני והיבוסי אל־ארץ זבת חלב ודבש:
- and I have declared: I will take you out of the misery of Egypt to the land of the Canaanites, the Hittites, the Amorites, the Perizzites, the Hivites, and the Jebusites, to a land flowing with milk and honey.'

- 18 They will listen to you; then you shall go with ושמעו לקלך ובאת אתה ווקני ישראל אלימלך מצלים ואמרתם אַלִיוֹ יְהוֹנֶה אֱלֹהֶי הַעָבְרִיִים נִקְרָה עַלֵינוּ וְעַתְּה נַלְכָה־נָּא הֶּרֶךְ שלשת ימים במדבר ונזבתה ליהוה אלהינו:
- the elders of Israel to the king of Egypt and you shall say to him, הוהי, the God of the Hebrews, distance of three days into the wilderness to
 - ציי לא־יָתן אַתכם מַלְרַ מצרים לְהַלֹּדְ וַלָּא בַּיִּד 19 Yet I know that the king of Egypt will let you go חַזָקה:
- 20 So I will stretch out My hand and smite Egypt with בַּקרבוֹ וַאַחַרֵי־כֵן יִשׁלָּח אַתכַם:
- 21 And I will dispose the Egyptians favorably toward נְתָתֵי אָת־חָן הַעָם־חַזֶּה בְעִינֵי מִצְרִים וְהַיָּה כִּי תַלְכוֹן לְא תַלְכוּ
- ושמלת ושמתם על־בניכם ועל־בנתיכם ונצלתם את־מצרים:

- became manifest to us. Now therefore, let us go a sacrifice to our God 'הוה'.
- only because of a greater might.
- various wonders which I will work upon them; after that he shall let you go.
- this people, so that when you go, you will not go away empty-handed.
- ביתה בְּיִי־כֶּסֶף וּכְלָי זָהְב בּיתְה מְשֶׁבֶּנְתָה וּמְנָּרָת בִּיתְה כְּלִי־כֶּסֶף וּכְלָי זָהְב בּיתְה בִּיתְה בִּיתְּיִּה בִּיתְה בִּיתְּה בִּיתְּה בִּיתְּה בִּיתְּה בִּיתְה בִּיתְה בִּיתְּה בּיתְּה בּיתְה בִּיתְּה בּיתְּה בּיתְּה בּיתְּה בּיתְּה בּיתְּה בּיתְּה בִּיתְה בּיתְּה בּיתְּה בּיתְּה בּיתְּה בִּיתְּה בְּיתְה בְּיתְּה בְּיתְּה בְּיתְּה בְּיתְּה בְּיתְהְה בִּיתְּה בּיתְּה בּיתְּה בְּיתְ lodger in her house objects of silver and gold, and clothing, and you shall put these on your sons and daughters, thus stripping the Egyptians."

- יאמרו לא־נראה אַלִּיך יהוָה:
- וַיֹּאמֵר הַשֹּלִיכַהוּ אַרִצָה וַיַּשַלְכַהוּ אַרְצַה וַיָּהַי לְנַחַשׁ וַיַּנַס מֹשֵׁה
 - 4 ויאמר יהוה אל־משה שלח ידר ואחז בזנבו וישלח ידו וַיָחַזָק בוֹ וַיִּהֵי לִמְטָה בַּכְפָּוּ:
- 5 למען יאַמִינוּ כִּי־נַרְאָה אַלַיִּךְ יְהוָה אֵלהֵי אַבתַם אֵלהַי אַבַרְהַם אֵלהַי יצחק ואלהי יעקב:
 - וַיּאמֵר יִהוֹה לוֹ עוֹד הָבֵא־נָא יִדְרָ בְּחֵילֶךְ וַיָּבָא יָדִוֹ בְּחֵילְוֹ וַיָּוֹצֵאָה וְהִנֶּה יָדְוֹ מְצֹרָעַת כַּשַּׁלֶג:
 - וַיֹּאמֵר הַשַּב יָדַךָּ אֵל־חַילָךָ וַיָּשֵב יָדָוֹ אֵל־חַיקוֹ וַיִּוֹצְאָהֹ מַחַילְוֹ וִהְנֵה־שַׂבָה כִבְשַׂרְוֹ:
- והַיָּה אָם־לָא יָאָמִינוּ לַךָ וַלָּא יִשְׁמְעוּ לַקְל הָאָת הַרָאשון וַהָאַמִינוּ לקל האת האחרון:

- But Moses spoke up and said, "What if they do not פוען משה נאמר והן לא־נאמינו לי ולא ישמעו בקלי כי believe me and do not listen to me, but say: הוהי did not appear to you?"
 - said to him, "What is that in your hand?" And הוהי 2 נְאַמֶר אָלִיו יָהוָה)מזה(]מְהְיָה[בִּיְדֶר נִיִּאמֶר מְטָה: he replied, "A rod."
 - [God] said, "Cast it on the ground." He cast it on the ground and it became a snake; and Moses recoiled from it.
 - Then הוהי said to Moses, "Put out your hand and grasp it by the tail"—he put out his hand and seized it, and it became a rod in his hand—
 - "that they may believe that הוהי, the God of their ancestors, the God of Abraham, the God of Isaac, and the God of Jacob, did appear to you."
 - said to him further, "Put your hand into your bosom." He put his hand into his bosom; and when he took it out, his hand was encrusted with snowy scales! (scales Cf. Lev. 13.2-3.)
 - And [God] said, "Put your hand back into your bosom."—He put his hand back into his bosom; and when he took it out of his bosom, there it was again like the rest of his body.—
 - "And if they do not believe you or pay heed to the first sign, they will believe the second.